

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Вінницької області** щодо їх ділових очікувань*

IV квартал 2022 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Вінницької області в IV кварталі 2022 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Вінницької області** у IV кварталі 2022 року свідчать, що на тлі активних бойових дій та терористичних атак респонденти продовжують очікувати **скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні**. Водночас респонденти області стримано оцінюють перспективи розвитку власних підприємств у наступні 12 місяців. Інфляційні та девальваційні очікування високі.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **скорочення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – «мінус» 76.5% (у попередньому кварталі – «мінус» 76.2%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 32.3%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** частка респондентів, які очікують, що зростання цін перевищить 20.0%, становить 88.2% (у III кварталі 2022 року – 85.7%), у цілому по Україні – 62.4%. **Головними чинниками інфляції** респонденти продовжують називати курс гривні до іноземних валют, воєнні дії та витрати на виробництво (графік 2);
- **девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 94.1% респондентів (у попередньому кварталі – 100.0%), у цілому по Україні – 88.5%;
- **фінансово-економічний стан своїх підприємств на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (у III кварталі 2022 року – «мінус» 4.8%) (таблиця), у цілому по Україні – «мінус» 11.5%;
- **зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції нижчими темпами:** баланс відповідей – 6.3% (у попередньому кварталі – 14.3%) (таблиця). Водночас респонденти області очікують зменшення обсягів реалізації продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – «мінус» 25.0%, як у III кварталі 2022 року. У цілому по Україні очікується зменшення обсягів реалізації виробленої продукції: баланси відповідей – «мінус» 7.3% та «мінус» 6.3% відповідно;
- **зменшення інвестиційних видатків як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар:** баланси відповідей – «мінус» 11.1% та «мінус» 16.7% відповідно (у попередньому кварталі «мінус» 13.3% та «мінус» 12.5% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 26.9% та «мінус» 16.6% відповідно;
- **скорочення кількості працівників на своїх підприємствах:** баланс відповідей – «мінус» 22.2% (у III кварталі 2022 року – «мінус» 23.8%) (графік 4). У цілому по Україні – «мінус» 20.1%;
- **зростання цін на товари/послуги, що купуються:** баланс відповідей 94.4% (у попередньому кварталі – 100.0%). Водночас респонденти очікують, що **ціни на продукцію власного виробництва зростатимуть значно нижчими темпами:** баланс відповідей – 66.7% (у III кварталі 2022 року – 95.2%) (графік 6). За оцінками респондентів області, найбільше на подорожчання товарів/послуг власного виробництва впливатимуть ціни на енергоносії (вплив чинника посилюється порівняно з попереднім опитуванням), ціни на сировину та матеріали, а також проблеми з логістикою (графік 7);
- **значне уповільнення зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 55.6% та 47.1% відповідно (у попередньому кварталі – 81.0% та 65.0% відповідно) (графіки 4, 6).

Спроможність підприємств нарощувати виробництво найбільше обмежують воєнні дії та їх наслідки, занадто високі ціни на сировину, матеріали та енергоносії (графік 5).

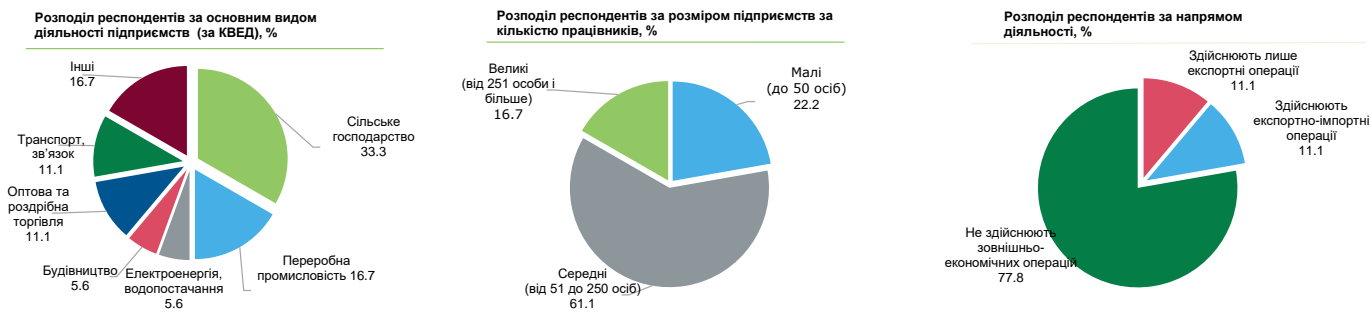
Очікується зростання потреби підприємств області в позикових коштах найближчим часом (графік 8). Респонденти, які планують брати кредити (22.2% опитаних), надають перевагу запозиченням виключно в національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом стали жорсткішими (графік 9). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають занадто високі ставки за кредитами, наявність інших джерел фінансування, занадто складну процедуру оформлення документів та надмірні вимоги до застави (вплив останніх двох чинників значно посилюється порівняно з попереднім опитуванням) (графік 10).

Усі респонденти зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках, у цілому по Україні – 94.2%.

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

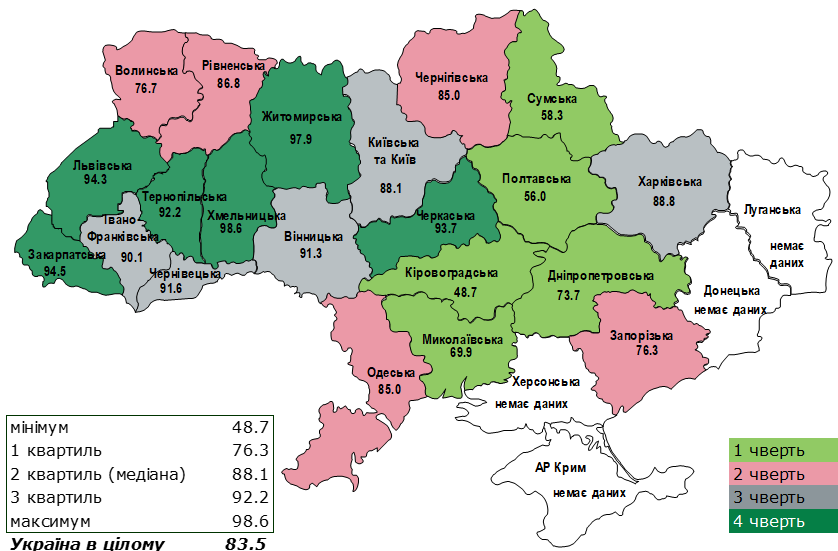
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств поганий:** баланс відповідей – «мінус» 16.7% (у попередньому кварталі – «мінус» 23.8%) (графік 3), у цілому по Україні баланс відповідей – «мінус» 19.3%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва залишається нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 16.7%, у III кварталі 2022 – «мінус» 14.3%;
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних потужностей:** баланс відповідей – 11.8%, у попередньому кварталі – 9.5%.

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 03–28 листопада 2022 року;
- опитано всього 18 підприємств;
- репрезентативно за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

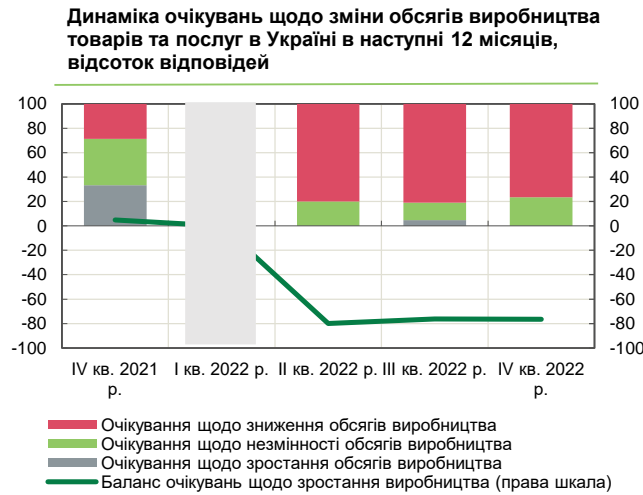
*квартіль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Вінницької області щодо ділової активності (за складовими)⁴

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	IV кв. 2021 р.	I кв. 2022 р.	II кв. 2022 р.	III кв. 2022 р.	IV кв. 2022 р.
фінансово-економічного стану	5.3		-25.0	-4.8	0.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	30.0		-9.5	14.3	6.3
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	4.8		-50.0	-13.3	-11.1
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	4.8		-43.8	-12.5	-16.7
кількості працівників	-9.5		-42.9	-23.8	-22.2

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.
⁴ У зв'язку з початком війни та передчасним завершенням опитування у I кварталі 2022 року вибірка нерепрезентативна.

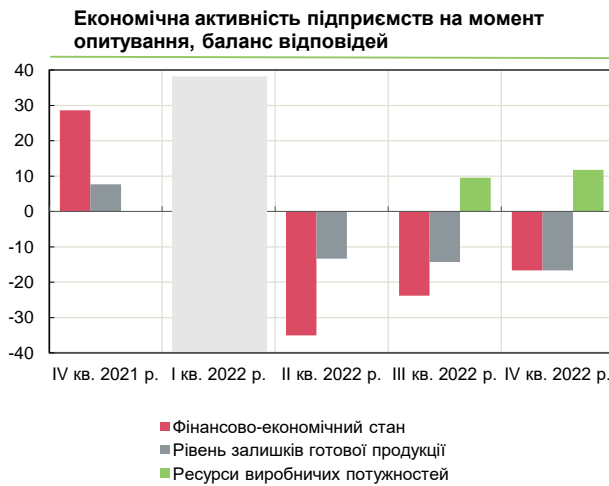
Графік 1

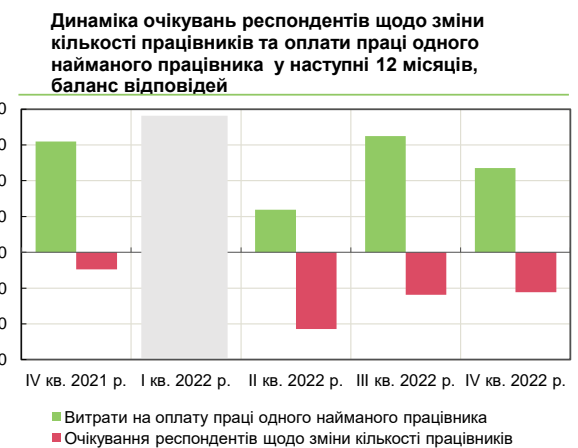
Графік 2

Графік 3

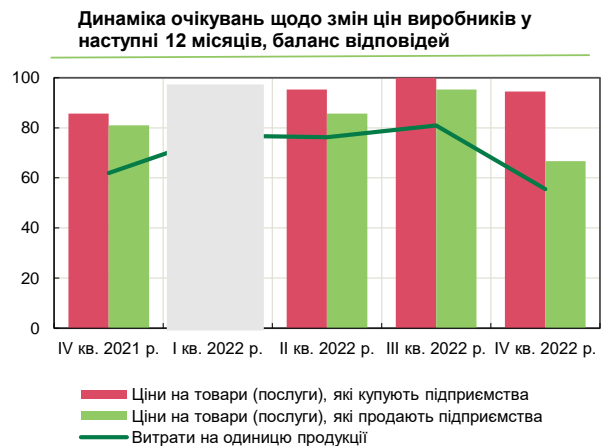
Графік 4

Графік 5

Графік 6

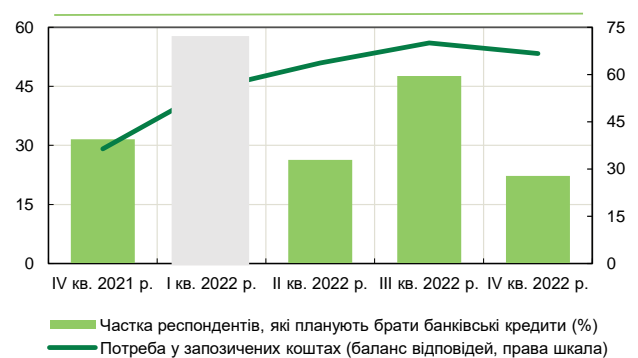
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

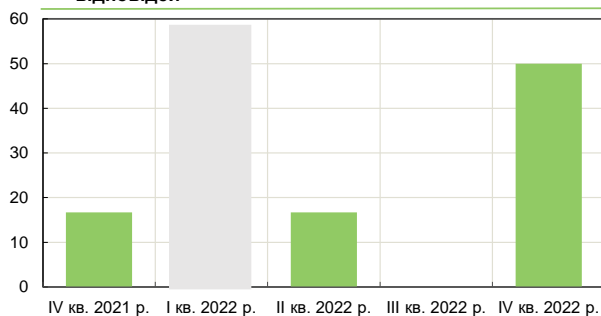
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

